

BESTYRELSENS BERETNING
ved formand Jørn Dalby

GENERALFORSAMLING DEN 23. FEBRUAR 2009

I

**SAKSKØBING SPORTSCENTER
i SAKSKØBING**

1. Indledning.....	1
2. Fabriksudvalget til Nakskov - hovedsagligt vedr. vækstsæsonen.....	1
v/ Hans Peder Madsen.....	1
3. Fabriksudvalget til Nykøbing - hovedsageligt vedr. renhed og prøvevasken	3
v/ Finn Jørgensen	3
4. Prøvevasken.....	9
5. Salget af Danisco Sugar.....	10
6. Forhøjelse af roeprisen med 17,3 pct.....	13
7. Sammenlægning af kontrakter	15
8. Kontraktbørsen og handel med kontrakter	15
9. Princippet om levering til nærmeste fabrik – nu for alle dyrkere	17
10. EU's omstruktureringsordning på sukker	18
11. Foreningen	19
12. Nordic Beet Research - NBR.....	20
13. Sukkerroeafgiftsfonden.....	21
14. CIBE	22
15. Verdensorganisationen af Roe- og Rørdyrkere.....	22
16. Afslutning.....	22

1. Indledning

2008 har været et turbulent år for sukkerroerne, men alt andet ville næsten også være mærkeligt, da det efterhånden er svært at huske, hvornår vi sidst har haft et såkaldt normalt år. EU's sukkerreform fra 2006 har for alvor sat sit præg på vores sektor med køb og salg af kvote samt en markant reduktion i roeprisen. Samtidig har vi i slutningen af 2007 og frem til sommeren 2008 været vidne til en høj kornpris, der har skubbet kraftigt til den strukturudvikling, som reformen i forvejen havde sat i højeste gear.

Hertil kommer, at vores dagsorden i første halvdel af 2008 har været fyldt helt op med Danisco's salg af Danisco Sugar. Her har vi naturligvis været med på banen for at varetage dyrkernes interesse bedst muligt. Der har været tale om en omfattende og kompleks opgave, som i sagens natur normalt ikke er på dagsordenen. Sideløbende med denne sag havde vi i forsommeren forhandlinger med Danisco om en nødvendig forhøjelse af roeprisen. Midt i juli måned faldt brikkerne på plads, herunder vores aftale med Danisco om en forhøjelse af roeprisen med 17,3 % i 2009 og 2010.

Tiden står dog ikke stille, og der er fortsat mange løse ender, der skal arbejdes videre med i det kommende år her i foreningen, herunder også spørgsmålet om et eventuelt medejerskab af sukkerfabrikkerne. Heldigvis ser det ud til, at udgangspunktet i dag er bedre end sidste år på samme tid, bortset fra finanskrisen. Flere landmænd, som måske var begyndt at tvivle lidt på sukkerroerne, har på ny fået en interesse for roerne, der endnu engang har vist, at det er en god og konkurrencedygtig afgrøde. Det er tilmed en afgrøde, hvor udbyttet fortsat øges år for år. Det er blevet kraftigt understreget med en imponerende ny udbytterekord på 11,4 tons sukker pr. ha her i 2008. Rekorden er tilmed kommet i et år, som blev indledt med en forholdsvis sen såning i nogle områder samt et tørt forår og forsommer. Selvom roerne i dag er udsat for en markant større konkurrence end for blot få år siden, så mener jeg, at vi i år kan hæve blikket – det kommende år tegner mere optimistisk for roerne end det har været tilfældet længe.

Inden jeg går videre med min del af beretningen, vil jeg give ordet til Hans Peder Madsen, som er ordfører for fabriksudvalget i Nakskov, og dernæst til Finn Jørgensen, som er ordfører for fabriksudvalget i Nykøbing.

Hans Peder Madsen vil informere om vækstsæsonen, forløb og resultat af kampagnen, mens Finn Jørgensen vil berette om det fokus og arbejde, som er udført i forbindelse med renhed og prøvevasken.

2. Fabriksudvalget til Nakskov - hovedsagligt vedr. vækstsæsonen v/ Hans Peder Madsen

Efter en lang 2007 kampagne med afslutning langt inde i januar 2008, begyndte roesåningen allerede ca. to måneder efter. Midt i marts blev de første roer sået. Det var dog ikke ret mange roer, der blev sået i denne periode, idet det slog ind med regnvejr, hvilket udsatte såningen til først i april måned. De fleste roer blev sået midt i april, og såningen sluttede i begyndelsen af maj. Nedbør efter såningen i april sikrede

en god fremspiring. De efterfølgende måneder blev både varme og tørre. Det medførte, at ukrudtsprøjtningen mange steder ikke havde den effekt, som man kunne ønske sig, og radrenseren blev flere steder taget i brug. Stokløbere var generelt ikke noget problem, men der var dog lidt flere end i 2007.

Og så blev 2008 igen året, hvor det blev nødvendigt at sprøjte for lus. De tørre forhold havde reduceret virkningen af gauchó, så vi fik et kraftigt angreb af bedelus. Det udløste en ekstra sprøjtning, men det var mange steder vanskeligt at få fat i perimor, og prisen den fejlede bestemt heller ikke noget.

Angreb af nematoder i modtagelige sorter er ekstra stort i tørre år, og har givet store udbyttetab, hvor man har nematoder.

I august måned kom der, set med en roedyrkers øjne, heldigvis en hel del regn. Det forhindrede dog ikke, at vi skulle ud at sprøjte for bladsvampe. Der blev varslet i begyndelsen af august måned, hvor langt de fleste fik sprøjtet. Denne sprøjtning blev fulgt op 3 - 4 uger senere. Nogle har også sprøjtet 3. gang i de roer, der skulle tages op sidst på sæsonen.

I efteråret 2008 fik vi en hel fantastisk tilvækst, og jeg ved ikke rigtigt, om de prøveoptagninger, vi foretager i august måned, kan bruges til at fastlægge kampagnestarten med. Men med de resultater, der lå fra prøveoptagningerne, fastlagde Danisco kampagnestarten til den 29. september.

I løbet af efteråret havde vi som sagt en meget stor tilvækst, og rigtig mange roer er blevet leveret direkte fra marken. Optageforholdene i roemarken har generelt været rigtige gode, så det kom bag på langt de fleste, at renhedsprocenten var så lav. Vi har haft rigtig mange henvendelser fra dyrkere, der var utilfredse med deres prøver. Det kommer Finn Jørgensen ind på senere. Udbytteerne varierede meget fra egn til egn, ja fra mark til mark. Marker på 5 – 6 tons sukker pr. ha til marker på over 16 tons sukker viser, at der har været meget store udsving. Men alt i alt kan vi være meget tilfredse med vore udbytter. Med et landsgennemsnit på 11,4 tons sukker pr. ha - hvilket er rekord - går det stadig den rigtige vej.

Som det fremgår af oversigten er det generelt gået godt med udbytteerne i områderne, men Sjælland og Møn kan dog fremhæves som områder, hvor udbyttet ligger særdeles flot i forhold til det normale.

På landsplan nåede vi en produktion på 397.096 tons hvidtsukker – svarende til 416.448 tons pølsukker. Der blev oparbejdet 2.342.967 tons roer og produceret 110.740 tons pulp-tørstof. Pol'en for kampagnen blev på 17,8 %. Renheden blev 85,8 %, hvilket er det dårligste resultat i flere år.

Prøvefrekvensen for kampagnen blev 29,6 %, hvilket er tæt på de målsatte 30 %, og det gav et tillæg for sparede prøver på 6,5 mio. kr. Tillægget for tidlig levering blev 0,1 mio. kr. Desuden fik vi som noget nyt i 2008 et tillæg på 5,2 mio. kr for kontrakt-opfyldelse.

Vi havde store forventninger til, at fabrikkerne skulle køre optimalt efter de store investeringer, der var blevet foretaget i mellemkampagnen. Især i Nakskov hvor en helt ny forfabrik skulle bestå sin prøve. Det tog ca. tre uger, inden man havde nogenlunde styr på den del af fabrikken, men bortset fra de første tre uger har Nakskov fabrikken kørt rimeligt stabilt. Dog har der været nogle enkelte nedbrud undervejs, f.eks. var der noget med nogle nye kalksten, der skulle afprøves, og det gav et havari på nogle snegle.

I Nakskov sluttede man kampagnen den 19. januar 2009. I Nykøbing er kampagnen forløbet meget stabilt uden de helt store nedbrud, og her sluttede man den 23. januar 2009. Det blev således en meget lang kampagne. Det ville være rart, hvis vi kunne blive færdige noget før.

De sidste par år har vi været heldige med, at frosten ikke har drillet os, så vi skulle dække roerne. Tillæg for sen levering blev i alt 6,3 mio.kr, men med så lang en kampagne som i 2008, har det langt fra dækket tabet. Det koster tab i sukker og mere råd i kulerne, når roerne skal ligge så længe. Der er således behov for at få kigget det sentidstillæg, vi får, efter i sømmene.

God information

Jeg vil gerne rose personalet på vejerboderne for deres SMS'er og information på deres hjemmeside, når der er problemer med køreplanen. Det er meget vigtigt, at vi får hurtig besked om nedsat leverance og en god information om, hvad der er årsagen.

Det var også positivt, at der ikke var de store overskrifter i aviserne om dårlige roekøretøjer, og det skal der helst heller ikke være i fremtiden. Når vi kører på landevejene, er det vigtigt, at vi tager hensyn til de øvrige trafikanter. Der har dog været en smule kritik af, at vi ødelægger vejrabatterne, og at vi sviner vejene til. Sørg nu for at reparere rabatterne og rens vejene så hurtigt som muligt. Alt i alt viser lokalbefolkningen stor tålmodighed og forståelse for roetransporten, og de gener det giver, og det skal de have tak for.

Til sidst skal der lyde en stor tak til samtlige medarbejdere på de to sukkerfabrikker. På trods af en dårlig start de første uger i Nakskov, blev det til en god kampagne på begge fabrikker.

3. Fabriksudvalget til Nykøbing - hovedsageligt vedr. renhed og prøvevasken v/ Finn Jørgensen

2008 var året med endnu et rekordudbytte målt i sukker pr. ha, men det var også året med den laveste roepris i meget lang tid. Det var ligeledes året, hvor det i den første halvdel så ud som om, at prisen for at få transporteret roer skulle stige markant, men meget har ændret sig – festen er slut, og det er blevet hverdag igen, hvilket bl.a. har medført faldende fragtpreiser.

Jeg vil trække nogle enkelte områder frem vedr. fabrikken i Nykøbing, inden jeg koncentrerer mig om urenheder og prøvevasken, som har fyldt meget på dagsordenen i sidste halvdel af kampagnen.

Vejerboden i Nykøbing

Igen i 2008 har dialogen med vejerboden og Agricenteret været rigtig god. Det er her, vi bliver orienteret om roernes tilstand fra frøet bliver sået, og til der er lavet sukker af årets høst, samt andre ting vedr. roer og roemodtagelse.

Sikkerhed

Jeg vil her tage fat i et par ting vedr. roedepotet i Nykøbing. Der er konstant fokus på sikkerheden ved roedepotet. Der færdes mange køretøjer der, og det er derfor meget nødvendigt, at alle, som færdes der, gør det med omtanke og overholder de fastlagte regler og hastighedsgrænser. Generelt gør I det flot, men der er enkelte undtagelser.

Det er meget vigtigt, at der ikke sker uheld eller ulykker på roedepotet. Køretøjer som vælter under aflæsning, og køretøjer som har så travlt med at komme videre efter aflæsning, at de glemmer at sænke kassen ned, inden de passerer området ved prøvetagerne. Det må give stof til eftertanke, og det er alt sammen noget, som kan ende med en ulykke.

Der overvejes fra vejerboden, om der skal sættes fartmålere op på roedepotet. Det vil blive fulgt op med sanktioner for dem, som ikke lever op til de krav, der er stillet. Jeg vil fra dyrkerside meget kraftigt opfordre til, at vi alle kan bevise i næste kampagne, at et sådant tiltag ikke er nødvendigt, og at denne investering kan undlades. Fra kampagnen 2009 vil det være et krav, at alle, som færdes på depotet, er iført sikkerhedsvest eller tøj med reflekser på for at øge sikkerheden.

Kommunikation i forbindelse med aflæsning

I dag har alle lastbiler og nogle af traktorerne en walkie-talkie. Det er der også i gummigeden på pladsen, og det gør, at føreren af gummigeden hele tiden har kontakt til dem, som er ved at læsse af.

Jeg er blevet spurgt fra vejerboden, om det er muligt at kræve, at der findes en walkie-talkie i samtlige roekøretøjer. Jeg har fået oplyst, at det skulle være muligt at købe en sådan for under 1.000 kr. Personligt mener jeg, at det ville være en overkommelig investering, og hvis det derudover kunne medvirke til øget sikkerhed, så mener jeg, ideen er god.

Prøvetagning

Proceduren med prøvetagningen blev ændret forrige år, således at alle prøver nu transporteres til prøvevasken i Nakskov. Det har medført, at prøverne først skal transporteres med lastbil og derefter afvente turen igennem prøvevasken. Fabrikkerne kører nu den procedure, at alle prøver, som er taget efter ca. kl. 13 i Nykøbing og efter ca. kl. 14 i Nakskov, først bliver analyseret næste dag – fremgangsmåden er nærmere beskrevet i Sukkerroe-Nyt nr. 4 fra december 2008.

Her fra foreningen følger vi denne praksis nøje, og det er vores holdning, at alle prøver bør analyseres samme dag, som de udtages, mens fabrikken har en optimal arbejdsproces med det nuværende system.

Foreløbig står vi der, hvor vi følger området nøje, og vi følger også de erfaringer og undersøgelser, som kommer fra udlandet på området. Hvis der kommer undersøgelser, som viser, at prøverne tager skade på den ene eller anden måde ved at stå natten over, så vil vi selvfølgelig kræve, at alle prøver analyseres samme dag.

Nu hvor vi er ved prøvetagningen, så har vejerboden har oplyst, at de i næste kampagne vil sætte fokus på udtagningen af prøver. Her vil de håndhæve, at alle nøje overholder, at prøverne udtages på det sted i vognen, som angives.

Fremmede genstande

Der er kommet et hjertesuk fra fabrikken. De har igen i 2008 kampagnen modtaget roer, som indeholdt træørdder. Det ødelægger knivene i snitemaskinerne og giver ustabil drift i hele fabrikken. De vil derfor meget gerne være disse træørdder og andre fremmedlegemer foruden.

Urenheder

Vejret har gennem stort set hele kampagnen gjort det muligt at levere en stor del af roehøsten direkte.

Det er i jorden, at roerne holder sig bedst, men derved er den enkelte dyrker også nødsaget til at tage roer op på dage, hvor det ikke er optimalt. Vi må derfor også forvente, at der kommer udsving i nogle af de prøver, der bliver taget fra de pågældende læs.

I 2008 viser forsøgene i både Danmark og Sverige, at der ikke var tilvækst i roemarken efter den 1. december pga. et fald i sukkerprocenten. Dette står i modsætning til 2007, hvor vi så en tilvækst også i december. Ændringen skyldes uden tvivl frosten, som vi fik her i 2008.

Tillæg / fradrag for urenheder har i Brancheaftalen et målsat beløb på ca. 11 mio. kr (korrigeret for vores nuværende sukkerkvote). Nu da kampagnen er færdig, må vi konstatere, at der kun er blevet udbetalt 0,8 mio. kr, hvilket er en meget lille del af det målsatte beløb.

Der er 1.353.721 tons, som i alt har fået et gennemsnitligt fradrag på 3,55 kr. pr ton roer, mens der er 989.246 tons roer, som i alt har fået et gennemsnitligt tillæg på 5,85 kr pr. ton. Men med et målsat beløb på 11 mio. kr til urenheder, er det ikke et tilfredsstillende resultat.

Hvis vi antager, at en stor del af de roer, som har fået tillæg for renhed, også er rense- læsset, kan vi se, at enderne ikke når sammen økonomisk. Prisen for at få rensede roerne ligger typisk på 5 - 6 kr. pr. ton snavsede roer. Hertil skal lægges det tab af roespids, der kommer ved selve rensningen, samt flere sår og brud på roerne, som muligvis vaskes ud i prøvevasken, med øget svind til følge.

Markant fald i renheden fra uge 48

Det ser ud til, at roerne er blevet mere skøre, og de nemt gik i stykker i kampagnen. Det har sandsynligvis noget at gøre med, at bl.a. roens indhold af fibre er blevet mindre i de senere år, hvilket er sket i bestræbelserne på at få andre egenskaber ind i roen.

Samtidig kom der en del nedbør i perioden fra uge 48, og da der omkring starten af december kun var lagt en meget lille del af den resterende roehøst i kule, betød det, at det blev nødvendigt at tage roer op på dage, hvor det ikke var optimalt.

På samme tidspunkt begyndte vi i bestyrelsen at få en del henvendelser fra nogle af jer dyrkere, som ikke kunne forstå, hvad der foregik i prøvevasken.

Fabriksudvalgene samt nogle bestyrelsesmedlemmer har jævnligt gennem kampagnen besøgt prøvetagerne i Nykøbing, samt prøvetager og prøvevasken i Nakskov. Og i uge 49 / 50 var det som om, at roerne tog mere skade af at blive vasket, end det vi normalt ser. Var *det* årsagen til en dårligere renhed?

Vi har efterfølgende brugt meget tid på at finde årsagen. En mulig forklaring kunne være, at roerne blev vasket i stykker, og der blev også observeret vækstrevner i roerne, som kunne have betydning for holdbarheden.

Vi har lavet lidt hjemmearbejde, hvor vi har lavet en opgørelse over en sammenslutning af vognmænd på Møn, som dagligt leverer knap 10 % af de roer, der kommer til fabrikken i Nykøbing.

Fra vognmanden har vi fået oplyst, hvilke dyrkere der har leveret roer i ugerne 48 – 52. Herefter har vi kontaktet disse dyrkere for at klarlægge deres renhed og optagnings tidspunkt. Alle roerne, som indgår i opgørelsen, er rense-læsset. Ca. halvdelen af roemængden er friskoptaget, lagt på jorden og rense-læsset, mens den anden halvdel har ligget i kule i 2 - 4 uger.

Resultatet af denne uofficielle undersøgelse overraskede mig meget, idet renheden for disse roer fuldstændig følger udviklingskurven, som vi ser den for begge fabrikker – det til trods for den meget forskellige behandling disse roer har fået, set i forhold til hele den store mængde, som er friskoptaget og leveret direkte.

Parametre i prøvevasken

Parametrene, som prøvevasken er indstillet efter, stammer fra en aftale, som er mange år gammel. Aftalen er fra en tid med en anden kvalitet af roer, som nok var mere "hårdhudet" – se *planchen*.

I kampagnen 2008 har bemandingen af prøvevasken i Nakskov været udliciteret ligesom andre opgaver på fabrikken.

Hvad har vi gjort?

Vi har haft endnu mere fokus på prøvevasken, og vi har herunder haft kontakt til Danisco på Langebrogade, hvor vi fremlagde vores bekymring for, hvad der forgik i prøvevasken.

I vores Brancheaftale gives der mulighed for at kontrollere prøvetagningen og prøvevaskningen samt bestemmelse af sukkerindhold. Men det er stort set kun muligt at lave sådanne undersøgelser, hvis Danisco vil medvirke - ellers er det meget svært. Vi fik efter en tid en aftale på plads med Danisco, hvorefter vi gik i gang fredag den 16. januar 2009 med at udtage prøver.

Det hele foregik i en meget god ånd, og folkene på fabrikkerne var meget professionelle og hjælpsomme.

Proceduren vi gennemførte

- Den normale prøve, som bliver udtaget, er på ca. 90 kg. Den bliver neddelte til en prøve på ca. 27 - 30 kg, som er den normale prøve (originalprøven til afregningen).
- Vi opsamlede hele den resterende mængde i yderligere 2 kasser, og alle kasser blev mærket, så vi kunne identificere dem siden hen. Nu havde vi to prøver, hvor den ene blev brugt til at foretage en sammenligning/ kopi af den normale prøve, mens den anden prøve blev brugt til et vasketidsforsøg.
- Afregningsprøver og kopiprøver blev kørt gennem prøvevasken dagen efter, lørdag den 17. januar, hvor 2 af os var tilstede og overværede hele processen.

Sammenligning af afregningsprøver og kopiprøver

Afregningsprøverne blev kørt igennem prøvevasken på helt normal vis, og vi konstaterede, at topskiven ikke var forskelligt fra, hvad vi tidligere havde konstateret ved besøg i prøvevasken. Mængden af sten var meget lille.

Kopiprøverne blev herefter kørt igennem, men der blev ikke skåret bladskive af. Også her var mængden af sten meget lille.

Der blev taget foto af alle prøver, både afregningsprøver og kopiprøver, som dokumentation for kassens indhold.

Der er variation i resultaterne mellem afregningsprøver og kopiprøverne, men det er der også i det materiale, som kommer i kasserne fra den samme prøve.

	Renhed i afregningsprøver	Renhed i kopiprøver
Nykøbing:	84,60 %	85,40 %
Nakskov:	86,65 %	86,54 %

Konklusionen på dette forsøg er, at der ikke er forskel på afregningsprøverne og kopiprøverne, som vi har taget. Forskellene ligger klart indenfor den almindelige statistiske afvigelse.

Vasketidsforsøg

Mandag den 19. januar blev vasketidsprøverne behandlet, og det er et stort og omfattende arbejde at lave vasketidsforsøg.

- Der er taget foto af alle kasser før første vask, og der er igen taget foto af hver prøve efter hver vask.
- Samtlige prøver er blevet kontrolleret for urenheder efter hver vask.
- Prøverne har været igennem 3 gange vask. Først er prøven vasket i 50 sekunder, hvorefter vasken er stoppet og prøven vurderet. Herefter fortsættes vasken på den samme prøve i yderligere 25 sekunder, så prøven i alt er vasket i 75 sekunder. Efter en ny vurdering af prøven vaskes den i yderligere 25 sekunder, så vasketiden i alt er oppe på 100 sekunder. Efter hver vask er der endvidere 15 sekunder tørløb til at få vandet af prøven.
- Efter hver vask er der bedømt, om prøven er ren. Og her har kriteriet været, at den kun er ren, såfremt der ikke er en eneste roe i prøven med jord på.
- Efter hver vask er prøven naturligvis vejjet.
- Der er ikke taget bladskive af vaskeprøverne.
- Der er heller ikke taget sten fra.

Formålet med vasketidsforsøget var at finde ud af, hvor lang tid det er nødvendigt at vaske, for at roerne er rene. Og hvis de er rene efter f.eks. 75 sekunders vasketid, hvor meget slider det så på roen, at blive vasket i yderligere 25 sekunder?

Resultat af vasketidsforsøget

Ikke overraskende viste vasketidsforsøget, at jo længere tid roerne bliver vasket, jo mere udvaskes der af prøverne. Udover at roerne bliver rene, så bliver der også mindre tilbage af prøven, jo længere tid de bliver vasket.

Det viste sig, at en meget stor del af prøverne var rene efter 75 sekunders vask. Og de prøver, som ikke var rene, havde kun en minimal mængde jord i enkelte rodfuger. På fotoet kan ses jord fra en prøve, som ikke fik betegnelsen ren. Jorden kunne sidde på formandens bilnøgle og udgjorde stort set ingen vægt. Men helt korrekt - prøven var ikke ren. En enkelt prøve viste også, at den ikke var vasket ren efter fuld vasketid.

I de prøver, som ikke var rene, sad jorden altid inde i en meget dyb rodfuge, og det er jo den type roer, der forsvinder med tiden, eftersom de fleste sorter bliver mere glatte, hvilket i sig selv skulle give en højere renhed.

På fotoet ses en prøve, som vi ved, var frisk optaget. Den er blevet slidt meget i vasken. Prøven var ren efter 75 sekunder, og når vi så gav den yderligere 25 sekunder i vasken og nåede op på i alt 100 sekunders vasketid, så har den tydeligvis fået mere vasketid, end det var nødvendigt for at gøre den ren.

Men det er vigtigt at huske på, at selvom vi i dag sidder med en viden om, at roerne ikke altid har behov for en vasketid på 100 sekunder plus 15 sekunders tørløb, så indgår vasketid og de øvrige parametre i den aftale, vi i dag har med Danisco om prøvevasken. Prøvevasken køres således i henhold til det aftalte.

Afslutning

Til slut vil jeg gerne takke alle på Nykøbing Sukkerfabrik for en flot kørt kampagne, den har været stabil og lang. Det er et godt stykke arbejde, der er udført, det kan alle ansatte på fabrikken godt være stolte af. En del af en succesfuld kampagne skal helt givet også findes i den fine råvare, som kommer i rigelige mængder igennem hele kampagnen!

Hermed slutter jeg min del af beretningen.

4. Prøvevasken

Finn Jørgensen har redegjort for vores arbejde med parallelprøverne, og jeg vil følge op med en konklusion og det videre forløb.

Resultatet viser først og fremmest, at arbejdet i prøvevasken foregår efter regningslinjerne, og som vi har aftalt, hvilket vi også havde forventet.

Der er dog ting i prøvevasken, som vi ønsker at sætte fokus på og få ændret. Det er bl.a. den menneskelige faktor, hvor aftopningen af roerne uundgåeligt har en betydning. Når mange forskellige mennesker er beskæftiget i prøvevasken med aftopningen, så giver det en usikkerhed på resultatet, som vi gerne vil have fjernet. I nogle af vore nabolande har man andre metoder til at bestemme topskiveprocenten, og i Sverige har man fastsat en administrativ fast procent for topskiven, hvilket også kunne være en mulighed for os. Desuden vil det føre til, at det nuværende trivielle arbejde i prøvevasken forsvinder.

Som Finn Jørgensen har været inde på, så har vi i år observeret, at roerne tilsyneladende ikke tåler den samme behandling. Roerne er mere skøre, og der sker tab, såfremt de behandles for hårdt – uanset om det er i marken, ved læsningen eller ved en lang vasketid i prøvevasken. Med hensyn til renselæsning så er den beskadigelse af roerne, som de får der, måske årsag til, at der ikke er større forskel på renhedsprocenten, når de er rensede eller ej.

Her har vi naturligvis haft stor fokus på, om tabet vi kan se på roerne i prøvevasken, modsvarende har kunnet måles i fabrikken. Sagt på en anden måde – såfremt et større tab i prøvevasken ikke modsvares af et tilsvarende større tab i fabrikken, så ville det betyde, at fabrikken fik foræret en gratis mængde sukker fra os.

Som det kan ses af plancherne, har dette ikke været tilfældet. Plancherne viser, at fabrikkens udvinding af sukker i forhold til roemængden ligger konstant på ca. 95 %, og der var ikke noget specielt udsving i starten af december, hvor renheden faldt. Fabrikken har således ikke haft en gevinst ved, at renhedsprocenten faldt i perioden.

Plancherne viser et naturligt udsving hen over sæsonen, hvor man toppe omkring 1. november, hvor roekvaliteten er bedst. Opstart og afslutning er præget af, at fabrikken ikke kører på højeste niveau, og endvidere skal det nævnes, at målingerne opgøres løbende på vægtene - fabrikken tømmes jo ikke hver søndag kl. 24, hvilket kan give en begrænset udjævning fra uge til uge. Til sammenligning viser plancherne for 2006 og 2007 det samme niveau og udvikling.

Tabet på roerne i prøvevasken modsvarer således af, at fabrikken har haft et tilsvarende større tab i roevasken og flere roestumper i det grønne.

Hvis f.eks. vasketiden i prøvevasken sættes ned, som det tyder på er muligt, så vil det betyde, at vi får afregnet en større roemængde, uden at fabrikken får en tilsvarende gevinst. Herved rykker vi i balancen mellem vores indtjening på roerne, og fabrikkens indtjening på sukkeret, som er aftalt i vores Brancheaftale. Hvis denne balance skal ændres, hvilket vi selvfølgelig altid kæmper for til vores fordel, så skal det indgå som en del af de samlede forhandlinger om vilkår og priser i Brancheaftalen.

Som Finn Jørgensen var inde på, får vi i år kun 0,8 mio. kr af de målsatte 11 mio. kr i jordmodellen. Dette er ikke acceptabelt, og Danisco har heller ikke en interesse i, at jordmodellen ikke virker, hvilket i sidste ende betyder, at de får mere jord ind i fabrikken.

Vi har derfor aftalt med dem, at vi ser nærmere på jordmodellen, så vi får den til at virke efter hensigten, og vi fremadrettet får de målsatte 11 mio. kr. Vi har også aftalt med dem, at vi vil se nærmere på, hvordan sammenhængen er mellem renheden og de faktorer, der har indflydelse på den. Der er helt åbenlyst sket en udvikling på roerne i forhold til den længere vækstsæson, sorter, m.v., hvilket har indflydelse på roerne. Vi arbejder derfor videre på dette, og det er meget muligt, at vi til næste sæson skal have udtaget flere parallelprøver, hvor vi undersøger de forskellige faktorer.

5. Salget af Danisco Sugar

Danisco's salg af Danisco Sugar har naturligvis sat et markant præg på vores dagsorden. Vi har brug for sukkerfabrikkerne til at aftage vore roer, og uden roer er fabrikkerne værdiløse. Vi er således nært knyttet og har en gensidig afhængighed og interesse i den anden part, hvilket også kommer til udtryk i vores daglige nære samarbejde. Det har derfor af mange årsager været nødvendigt for os at involvere os i salgsprocessen. Kun igennem en aktiv medvirken har vi haft mulighed for at afdække, hvordan vi bedst muligt kunne varetage dyrkernes interesser – både på kort og lang sigt.

Vi er her i landet opvokset med andelsselskaber, som dækker store dele af de andre sektorer i landbruget, og vi skal ikke mange år tilbage, før fabrikken i Nykøbing også var andelsejet. Vi har derfor undersøgt, om vi på egen hånd eller i samarbejde med andre kunne gå ind og få et ejerskab af Danisco Sugar. Gennem vores deltagelse i processen har vi fået information og indsigt i virksomheden, som er omfattet af fortrolighed. Jeg kan derfor ikke gå i detaljer om forløbet men blot komme med nogle hovedpunkter.

Jeg føler, at vi har været rundt i alle hjørner og fået afdækket mulighederne. Det giver mig en god fornemmelse i maven. Det værste ville være, hvis vi bagefter stod tilbage med spørgsmålet – kunne vi have gjort dette anderledes, hvis vi havde prøvet? Var der et andet spor, som skulle have været fulgt, eller en anden løsning som kunne have været bedre for dyrkerne? Det kan jeg nu med rimelig sikkerhed

sige, at det var der ikke. Dette bygger jeg bl.a. på, at vi i denne proces har allieret os med nogle meget kompetente rådgivere på området. Dette gælder både vore finansielle rådgivere fra Danske Bank samt vores advokat Robin Philip fra Bruun & Hjejle. Begge disse har på professionel og dygtig vis bistået os i arbejdet. Vi må så også acceptere, at det er forbundet med en udgift i den dyre ende, når man antager kompetente rådgivere indenfor dette område, men det har været en klar forudsætning for at vi kunne deltage i processen, da dette er et felt, som ligger udover vores daglige virke her i foreningen.

Resultatet blev, at den nordtyske virksomhed Nordzucker i juli måned købte Danisco Sugar. Den endelige godkendelse har afventet en godkendelse hos de tyske konkurrencemyndigheder, men den er nu kommet midt i sidste uge, den 18. februar 2009. Med godkendelsen fulgte et krav om, at fabrikken i Anklam ikke måtte følge med i handlen. Det ser ud til, at Anklam i stedet overtages af hollandske Cosun.

Det endelige skridt mod en afslutning af handlen kom så sent som i fredags, den 20. februar, hvor Danisco og Nordzucker meldte ud, at de var blevet enige om en tilpasning af prisen som følge af Anklam. Prisen for Danisco Sugar blev 5,45 mia. kr – mod oprindeligt 5,6 mia. kr, og virksomheden forventes at blive overdraget den 2. marts 2009.

Nordzucker er en dyrkerejet virksomhed med 100 % fokus på sukkerfremstilling, og jeg er sikker på, at vi her har fået en ny ejer, som vil formå at videreføre sukkerproduktionen i Danmark på bedste vis. Vi har allerede etableret en god kontakt og en god dialog, og jeg ser frem til en videreførelse af det gode samarbejde, som vi i dag har med Danisco Sugar.

Mange af jer har allerede ved selvsyn fået et indtryk af Nordzucker. I november havde vi en flot opbakning på 105 dyrkere, som deltog i en bustur til Nordtyskland. Her havde vore kollegaer i den tyske roedyrkerforening DNZ og Nordzucker arrangeret et godt program for os både i marken og på fabrikken. Tak til jer alle for opbakningen og deltagelsen i turen og tak til den tyske roedyrkerforening DNZ for indbydelsen og det spændende program.

Fra vores deltagelse i salgsprocessen sidste forår fik vi konkret to resultater med hjem. Vi har som det første fået et tilbud fra Nordzucker om, at vi sammen med de andre Danisco-dyrkere, herunder bl.a. i Sverige, kan blive medejere på op til 49 % af Danisco Sugar. Dette er muligt, da det er planen, at Danisco Sugar fortsætter som et selvstændigt drevet datterselskab. De nærmere betingelser for et sådant medejerskab er dog endnu ikke fastlagt, da alle parter har afventet konkurrencemyndighedernes behandling af handlen. Det er dog klart, at såfremt et medejerskab skal blive en realitet, skal der være tale om en attraktiv investering for dyrkerne. Den enkelte dyrker, som i givet fald skal ind og foretage investeringen, vil selvfølgelig have et afkast, som matcher alternative investeringer.

Dernæst er det naturligvis også et spørgsmål om, hvilken indflydelse vi kan få for en investering. Baggrunden for at vi gerne vil have et medejerskab er naturligvis et ønske om indflydelse på den fremtidige sukkerproduktion her i landet. Frem til og

med 2014, hvor EU's markedsordning for sukker udløber, ligger betingelserne rimeligt fast, og det er i dag f.eks. ikke muligt at flytte sukkerkvote og produktion fra et land til et andet, men når markedsordningen skal fornyes i 2015, er det langt fra sikkert, at dette fortsat vil være gældende. EU's landbrugsordninger er over en årrække gået mod større liberalisering, afskaffelse af kvoter og afkobling af støtten, og vi må forvente, at det er en kurs, som vil blive videreført på sukker. Dette styrker behovet for at sidde med ved bordet, når der i fremtiden skal træffes beslutninger om sukkerproduktionen her i landet. Hvis vi skal investere i Danisco Sugar skal vi således have en rimelig indflydelse for pengene – også selvom der kun er tale om en mindretalspost.

Et andet synligt resultat af vores deltagelse i processen har været, at vi sammen med de svenske dyrkere får 150 mio. kr, som gives med henblik på investering i Danisco Sugar. Beløbet får vi af Danisco A/S, når salget til Nordzucker er endelig på plads, og med de seneste dages udvikling kan der således kun gå nogle få dage, inden vi får pengene overført. Vi har efterfølgende aftalt med de svenske dyrkere, at vi deler beløbet i forhold til den danske og svenske sukkerkvote, hvilket indebærer, at vi får ca. 84 mio. kr.

Da de 84 mio. kr er et direkte resultat af vores indsats og deltagelse i processen vedr. salget af Danisco Sugar, har vi i bestyrelsen besluttet forlods at benytte lidt af disse penge til at dække foreningens udgifter hertil, hvilket hovedsagligt er betalingen af vore rådgivere. Som det fremgår af regnskabet, er der i 2008 tale om 3,8 mio. kr, og dette beløb vil i et vist omfang – afhængig af det videre forløb – blive forøget her i 2009. Vi har medtaget de 84 mio. kr som forventet indtægt i regnskabet, da det kun havde været i tilfælde af, at handlen var faldet totalt til jorden, at vi ikke havde modtaget pengene – og dette anså vi ikke som et realistisk scenarium, hvilket de seneste dage har bekræftet.

Vi har i bestyrelsen ikke taget nærmere stilling til, hvordan de 84 mio. kr konkret skal investeres. Her har vi også afventet myndighedernes endelig godkendelse af handlen samt det videre forløb med Nordzucker. Her spiller det bl.a. ind, hvordan de 84 mio. kr vil blive beskattet. En foreløbig vurdering fra vores advokat viser, at pengene kan benyttes skattefrit, såfremt de forbliver i foreningen og investeres herfra.

Nu hvor myndighedernes godkendelse foreligger, vil vi hurtigst muligt sætte os sammen med Nordzucker for at udarbejde et oplæg. Hvis vi kan blive enige med Nordzucker om en fornuftigt investeringsmodel, vil vi herefter indkalde til et dyrker-møde og informere nærmere. Det vil så være op til hver enkelt dyrker at afgøre, om han ønsker at foretage en investering. Der venter således en spændende opgave foran os, og det er på nuværende tidspunkt umuligt at spå om resultatet heraf, men jeg håber da, at vi kan blive enige om en tilstrækkelig interessant model, som kan føre til investeringer og en ejerandel, således at vi kan få indflydelse på den fremtidige sukkerproduktion her i landet.

Inden jeg forlader dette punkt i beretningen, vil jeg gerne takke vore svenske kollegaer for det særdeles gode samarbejde, vi har haft i denne proces. Vi har fra

første færd valgt at stå sammen og agere sammen, og det har absolut styrket vores position gennem hele forløbet.

6. Forhøjelse af roeprisen med 17,3 pct.

Hen over foråret 2008 stod det mere og mere klart for alle, at det var nødvendigt med en forhøjelse af roeprisen, såfremt vi skulle have dyrket tilstrækkelig med roer til at fylde den danske sukkerkvote. I starten af 2008 havde langt hovedparten af dyrkerne vest for Storebælt valgt at sælge deres sukkerkontakt, og tilsvarende var der også mange dyrkere øst for Storebælt, som ikke kunne få økonomien til at nå sammen på roerne. Den høje kornpris havde gjort, at roerne nu og her havde vanskeligt ved at klare sig i konkurrencen. Hertil kom, at roeprisen stod til at falde yderligere i 2009, hvor prisfaldet på 40 % som følge af EU's sukkerreform vil være fuldt gennemført.

Vi har i en lang årrække vænnet os til, at EU's mindstepris på roerne samtidig også har været lig med den roepris, som vi har fået udbetalt – plus nogle kvalitetstillæg og fragttilskud. Men med sukkerreformen ville det betyde, at vi ville nå ned på en netto roepris efter produktionsafgift på ca. 189 kr pr. ton roer (med 16 % sukker), hvilket ikke er en konkurrencedygtig pris. Vi regnede os frem til, at det med de daværende forventninger til en kornpris omkring 140 kr ville være nødvendigt at hæve DB 2 med ca. 2.500 kr pr. ha set i forhold til en afregning baseret på EU's mindstepris for 2009.

Dette meddelte vi Danisco på et tidligt tidspunkt sidste forår, og selvom de også kunne følge udviklingen og se behovet for tiltag på roerne, så stod det klart, at det ikke var særligt belejligt for dem at skulle forhandle om en højere roepris samtidig med, at de var midt i en proces med salget af Sugar. Og selvom vi måske nok havde en fælles forståelse af, at roerne havde behov for et løft på en eller anden vis, så var vi langt fra enige om omfanget.

Midt i juni måned var vi nået til et punkt, hvor vi desværre ikke følte, at vi havde udsigt til at nå frem til en aftale, som kunne give os den nødvendige prisstigning. Tiden gik, og en aftale skulle meget gerne foreligge inden august, hvor vi som landmænd ofte planlægger næste års afgrøder, mens vi sidder på mejetærskeren. Vi følte os derfor nødsaget til at foretage det meget usædvanlige skridt at opsiges Brancheaftalen, som ellers løber til og med 2010.

Herudover var vi i den specielle situation pga. salgsprocessen på Danisco Sugar, at vi ville være sikre på, at en eventuel køber kendte vore forventninger til roeprisen. Det ville være stærkt uheldigt, såfremt en køber bød så højt, at der ikke var plads i budgettet til en prisstigning på roerne.

I juli måned begyndte tingene at tage form, og vi nåede frem til en aftale med Danisco om en prisstigning på 17,3 %. Der er tale om en "ren" prisstigning på roerne i forhold til EU's mindstepris, og den fulde udbetaling er alene betinget af, at man enten leverer sin fulde kontraktmængde og/ eller sår, dyrker og leverer roer fra et areal, som mindst modsvarer sit eget 5-års gennemsnitsudbytte.

Hvis man således sår, dyrker og leverer roer ud fra sit 5-års gennemsnitsudbytte, som vi hver år får oplyst fra Agricenteret, så er man sikker på at opnå den fulde

merpris uanset om man opfylder sin kontrakt fuldt ud. Hvis man i stedet vælger at så et mindre areal, end det der svarer til sit 5-års gennemsnitsudbytte, så skal man levere sin fulde kontraktmængde for at få hele pristillægget.

Aftalen indebærer en forhøjelse af roeprisen med ca. 34 kr pr. ton roer, hvorved nettoprisen efter fradrag af produktionsafgiften når op på ca. 223 kr pr. ton. Prisstigningen udgør en samlet merindtjening for dyrkerne på ca. 86 mio. kr pr. år, svarende til ca. 2.250 kr pr. ha.

Med aftalen har vi opnået en af de højeste roepriser i EU.

Vi endte med at lave en 2-årig aftale, som dækker både 2009 og 2010, og samtidig fastholdt vi dermed også en 2-årig kontrakt for perioden. Jeg er klar over, at dette står i modsætning til den beslutning, som vi tog her på generalforsamlingen sidste år. Her blev det vedtaget, at vi skulle arbejde for 1-årige kontrakter. I forhandlingerne med Danisco fandt vi dog, at forholdene havde udviklet sig så meget, at vi stod os bedst med en 2-årig kontrakt.

Der er to årsager hertil:

1. Først og fremmest stod vi lige foran et salg af Danisco Sugar, og allerede på det tidspunkt var vi klar over, at det kunne trække ud, inden handlen var godkendt af myndighederne, og alt var faldet på plads. Vi fandt derfor, at det ville være uheldigt, såfremt vi allerede her i midten af 2009 – som noget af det første - skulle til at forhandle roepris med den nye ejer. Jeg er overbevidst om, at det vil være en klar bedre start, såfremt vi kan nå at få etableret en god kontakt, inden vi skal sætte os til forhandlingsbordet om roeprisen.
2. Dernæst vurderede vi også, at prisstigningen på 17,3 % var et resultat, som med stor sandsynlig også vil vise sig at være en fornuftig pris i 2010. Vi skal ikke se bort fra, at vi havde en gunstig forhandlingssituation i juli 2008, hvor kornprisen var høj, og salgsprocessen var på sit højeste. Det er ikke sikkert, at vi kunne opnå et tilsvarende resultat, såfremt vi skulle forhandle roepris igen allerede her i 2009.

Vi valgte derfor en 2-årig prisaftale, og vi accepterede samtidig en 2-årig kontraktperiode, hvor kontrakttegningen blev fremrykket til begyndelsen af september. Herved har begge parter en bedre mulighed for at planlægge end i det gamle system, hvor kontrakten først blev underskrevet i slutningen af februar. Den gamle ordning var tilpasset en tid, hvor underskrift af kontrakten var en ren formalitet. I dag hvor vi frit kan handle vores kontrakt og eventuelt vælge ikke at tegne kontrakten, er der brug for en tidligere kontrakttegning.

Det sidste kom bl.a. til udtryk ved kontrakttegningen i september, hvor et mindre antal dyrkere havde valgt blot at returnere kontrakten, da de ikke ønskede at dyrke roerne. Da de samtidig ikke havde ønsket at gøre forsøg på at sælge kontrakten, stod Danisco med en ledig kontraktmængde på 8.000 tons, som blev delt ud til de dyrkere, der i forbindelse med kontrakttegningen havde udvist interesse for en ekstra mængde. Dette faldt således på plads til glæde for alle parter, hvilket ikke havde

været så let i begyndelsen af marts, hvor alle arealer er disponeret, og tiden er knap inden såningen.

Jeg vil desuden lige nævne, at vi udover aftalen om den højere roepris har justeret i aftalen vedr. overskudsroer, hvor Danisco fremover betaler fuld kvoteroepris, inkl. fragttilskud, for roer i intervallet fra 100 – 105 %, såfremt de ønsker at aftage disse roer til industrisukker. Det indgår bl.a. også i aftalen, at alle lagerafgifter er bortfaldet, såfremt vi skal overføre roer til året efter.

Udover disse forhold er Brancheaftalen genetableret uændret.

7. Sammenlægning af kontrakter

Vi arbejder lige nu med en forenkling på kontraktområdet. Her afskaffer vi alle dyrkernes enkeltkontrakter, således at hver dyrker i stedet blot får én kontrakt med angivelse af en sukkermængde.

Det skulle gerne gøre det hele mere enkelt og overskueligt, og det giver også en mere enkel administration. Ønsker man f.eks. at sælge noget af sin kontrakt, er man ikke længere bundet til at sælge en mængde, som præcis svarer til en kontraktstørrelse. Man vil fremover kunne købe og sælge præcis den mængde, man ønsker. Der vil efter handlen blot ske en regulering af den kontraktmængde, man har stående.

Ved samme lejlighed afskaffes muligheden for fremover at forpagte en sukkerkontrakt, men i praksis udgør det ikke nogen stor forskel, idet man som alternativ til en bortforpagtning kan sælge sin kontrakt med en klausul om tilbagekøb. Det er i forvejen således, at en forpagter og en bortforpagter selv har ansvar for at give besked til Agricerteret, såfremt et forpagtningsforhold ophører.

Eksisterende forpagtningsaftaler kan fortsætte, men man skal være opmærksom på, at enkeltkontrakten, man har forpagtet/ bortforpagtet, udgår. Fremadrettet omfatter forpagtningsforholdet således ikke en bestemt kontrakt men blot en kontraktmængde.

Vi vil her i foråret informere nærmere om ændringen når vi har den endelige aftale og detaljer på plads, og jeg vil i den forbindelse bede alle forpagtere være særligt opmærksomme på at få givet informationen videre til bortforpagterne, da vi ikke har adresser og kontakt til disse.

I forbindelse med kontraktbekræftelsen her i marts måned får alle dyrkere – for sidste gang – information om opdelingen i de gamle kontraktreferencenumre. Denne information kan man senere få brug for i eksisterende forpagtningsforhold.

Ændringen vil også medvirke til at gøre vores Brancheaftale lidt nemmere at læse fremover.

8. Kontraktbørsen og handel med kontrakter

I begyndelsen af 2008 etablerede vi kontraktbørsen for handel med sukkerkontrakter, og vi kørte den i to omgange. Første gang i begyndelsen af januar 2008 og anden

gang i begyndelsen af august 2008. Børsen køres i fællesskab med Danisco samt Alexandra Instituttet, som er en selvstændig enhed under Århus Universitet. Det er folkene herfra samt fra Københavns Universitet, som oprindeligt har udviklet Børsen. Det er således fortsat de samme folk, som er tilknyttet Kontraktbørsen, hvilket naturligvis får det hele til at glide lidt lettere.

Den første kørsel i januar 2008 var stærkt præget af det store udbud af sukkerkontrakter vest for Storebælt, hvilket bevirkede, at ligevægtsprisen blev 1 kr. Hele dette forløb gennemgik jeg detaljeret i beretningen sidste år, og jeg vil derfor ikke komme nærmere ind på det igen.

Samlet blev der omsat ca. 98.000 tons sukkerkontrakter forud for 2008, hvilket svarede til 24 % af den samlede kontraktmængde. Heraf blev ca. 52.000 tons solgt via Kontraktbørsen, svarende til 53 % af mængden.

I begyndelsen af august 2008 kørte vi på ny Børsen, og helt som forventet blev der handlet en langt mindre mængde, da de fleste, som ønskede at handle, havde gjort det i januar måned. Glædeligvis blev der denne gang tale om en reel ligevægt på Børsen, hvor der både var sælgere, som ikke fik solgt, og købere, der ikke fik købt. Ligevægtsprisen var dog stadig på et lavt niveau med 3 kr pr. ton, hvilket jeg tror meget godt afspejler situationen på dette tidspunkt. Kornprisen var først lige begyndt at falde og lå således fortsat på et rimeligt højt niveau, mens der hos nogle fortsat også var en vis skepsis overfor, om roerne kunne klare sig i konkurrencen.

I alt blev der omsat ca. 4.000 tons på Kontraktbørsen i august, mens der individuelt blev omsat yderligere ca. 22.000 tons forud for 2009, men i de 22.000 tons indgår også forpagtede mængder og handler relaterede hertil.

Det er vores tanke, at Kontraktbørsen skal køre fast en gang om året i sommerperioden, således at man i god tid kan planlægge og disponere sine arealer forud for den kommende sæson. Kontraktbørsen er en nem og enkel måde at handle på, og i takt med at flere og flere bliver E-dyrkere, kan et stigende antal benytte Børsen direkte hjemme fra sin egen PC. Der vil fortsat også være mulighed for at handle sukkerkontrakter mand og mand imellem, og man har således frit valg, om man ønsker at benytte det ene eller andet system.

Det koster lidt i administration at køre Børsen, idet vi med virkning fra den anden runde i august skal betale Alexandra Instituttet for programmering og kørsel af Børsen. Denne udgift deler vi med Danisco. Jeg mener dog, at dette er en god investering. Vi har her et system, som bidrager til en fleksibel og optimal omfordeling af kontrakterne, hvilket bidrager til at optimere økonomien i roedyrkingen. Og endelig skal vi ikke glemme, at det heller ikke er gratis for den enkelte, hvis man selv skal bruge tid og penge på annoncer og telefonopkald for at finde en køber eller sælger. Desuden giver Børsen automatisk en ligevægtspris, så man ikke skal bruge tid på at finde ud af, hvad markedsprisen er.

9. Princippet om levering til nærmeste fabrik – nu for alle dyrkere

I efteråret 2008 besluttede vi, at princippet om levering til nærmeste fabrik nu er gældende for alle dyrkere i Danmark. Dette indebærer, at alle nu som udgangspunkt kan indregne at skulle levere sine roer til nærmeste fabrik, og hvis det ikke er tilfældet, får man fuldt ud kompenseret omkostningerne ved den ekstra transport. Princippet har været gældende for dyrkerne på Sjælland, Fyn og Jylland siden 2002. Ændringen har betydning for en stor gruppe af dyrkere på det østlige Lolland, som traditionelt har leveret roerne i Nakskov, selvom de har kortere afstand til Nykøbing.

Disse dyrkere skal foreløbig fortsætte med at levere roerne i Nakskov, men de får nu dækket samtlige deres meromkostninger for kørsel til Nakskov frem for Nykøbing – den såkaldte passageafgift. Ændringen betyder naturligt nok også, at hvis der en dag bliver tilstrækkelig med roer på Vest- og Midtjylland til fabrikken i Nakskov, så skal de pågældende dyrkere - lige som alle andre - levere deres roer til nærmeste fabrik, hvilket i dette tilfælde er Nykøbing.

Ændringen får ingen indflydelse på, hvor andre dyrkere skal levere deres roer. Det gælder f.eks. også dyrkerne på Østjylland, som i dag leverer til Nykøbing.

For de berørte dyrkere er der tale om temmelig store beløb. For en dyrker med f.eks. 20 km ekstra til Nakskov er der tale om ca. 1.000 kr pr. ha, som han har i ekstra fragtomkostning i forhold til naboen på den anden side af vejen, som leverer i Nykøbing.

Ændringen kommer nu, da vi har haft henvendelser fra nogle af de berørte dyrkere, som har peget på, at det er urimeligt og konkurrenceforvridende med en sådan forskel. Desuden har dyrkere med jord i både Nakskov- og Nykøbingområdet siden 2006 haft mulighed for frit at flytte deres kontrakt mellem deres ejendomme, og de har herved kunnet skifte fra levering i Nakskov til Nykøbing. Det er en del af den mere frie Brancheaftale, hvilket er godt, men det er naturligvis ikke rimeligt, at nogle på denne måde har kunnet løse problemet, mens andre ikke har kunnet. Alt i alt fandt vi derfor, at tiden nu var inde til at foretage ændringen, så alle er stillet lige.

Når vi hidtil har haft denne forskel mellem dyrkere på Lolland og i resten af landet, så er det historisk betinget. Bevarelsen af den gamle leveringsgrænse på Lolland indgik som en del af kompromisset mellem dyrkere med kort og lang afstand, da vi i 2006 ændrede i modellen for tildeling af fragttilskuddet.

Jeg vil ikke komme nærmere ind på baggrunden og princippet, men jeg kan henvise til Sukkerroe-Nyt fra december 2008, som har en detaljeret beskrivelse.

Vi har beregnet, at ændringen medfører en ekstra udgift på ca. 1,5 mio. kr i passageafgift til de berørte dyrkere. Da den nuværende leveringsgrænse og bestemmelse om levering i Nakskov som nævnt indgik i kompromisset fra 2006 mellem dyrkere med kort og lang afstand, har vi besluttet, at de 1,5 mio. kr skal dækkes af dyrkerne med kort afstand. Dette sker i praksis ved at ændre minimumsgrænsen for beregning af fragttilskuddet fra 40 til 38 km. Herved berøres kun dyrkere indenfor 40 km af

ændringen. Der er dog tale om et lille beløb, idet ændringen isoleret set kun medfører en reduktion i fragttilskuddet på ca. 54 kr pr. ha.

Dette skal sammenholdes med, at såfremt vi ser på udviklingen i det totale fragttilskud for 2008 i forhold til 2007, så oplever alle en stigning, herunder også dyrkerne med kort afstand. Det sker som følge af handlen med kontrakter, som har omfordelt roerne mellem landsdelene og flyttet roerne nærmere mod fabrikkerne. Det har ført til mindre transport – færre tons-km – samt et mindre beløb til passageafgift. Så selvom man indregner reduktionen på de 54 kr, får dyrkere med under 40 km i afstand til fabrikken alligevel en nettostigning i fragttilskuddet i 2008 på ca. 194 kr pr. ha. For dyrkere med 80 km og derover udgør stigningen i fragttilskuddet ca. 496 kr pr. ha.

Dette bekræfter os i, at det var godt, at vi i Brancheaftalen fra 2006 fik aftalt et fast fragttilskud på oprindeligt 70 mio. kr – nu 62 mio. kr efter kvotereduktionen. Det giver os gevinsten i takt med, at roerne flyttes tættere til fabrikkerne.

10. EU's omstrukturingsordning på sukker

Vi er nu nået til vejs ende med EU's omstrukturingsordning på sukker. Dette var også et emne, som jeg behandlede indgående på sidste års generalforsamling. På daværende tidspunkt i februar 2008 lå det fast, at Danisco ville sælge 13,5 % af den danske kvote til EU – svarende til, hvad der også skete i de øvrige lande i EU.

Dette viste sig ikke at være tilstrækkeligt, og i lighed med hovedparten af de øvrige lande i EU solgte Danisco yderligere en mængde i den såkaldte 2. bølge med deadline i marts måned. Der blev solgt 19.000 tons, som svarede til den ledige kontraktmængde, der stammede fra dyrkere, der ønskede at sælge deres kontrakt for 1 kr pr. ton eller blot opgav dyrkningen af roerne. Salget af de 19.000 tons førte således ikke til en generel reduktion af kontrakterne hos dyrkerne. Det ekstra salg bidrog således til at løse problemet med den overskydende ledige kontraktmængde, og samtidig bidrog vi fra dansk side med en ekstra mængde til EU's omstrukturingsordning. Ordningen er nu netop definitivt lukket her pr. 31. januar 2009, som var sidste mulighed for salg af kvote til EU.

På EU plan nåede man totalt op på et salg på 5,8 mio. tons, hvilket er meget tæt på de målsatte 6 mio. tons. I begyndelsen af 2010 skal EU-kommissionen tage stilling til, om der er behov for yderligere reduktion af kvoten. Hvis det er tilfældet, vil reduktionen blive delt ud på alle lande efter et system, hvor der tages hensyn til, hvor meget man har solgt til ordningen. Umiddelbart ser det ikke ud til at blive nødvendigt med en ekstra reduktion, da det på nuværende tidspunkt tegner til balance på sukkermarkedet i EU. Men det afhænger i sidste ende bl.a. af, om de hidtidige prognoser for import af sukker til EU holder, når der fra oktober 2009 gives helt fri adgang for de 50 fattigste lande i verden til at eksportere sukker til EU. Desuden afhænger det også af EU's eksport af sukker, som er for stærkt nedadgående, da EU-Kommissionen vil lukke totalt for tildeling af eksportstøtte til sukker, selvom vi fortsat har mulighed for at støtte en begrænset mængde i henhold til WTO-aftalen.

Hvis der kommer en yderligere reduktion i sukkerkvoten i 2010, vil dette ske uden kompensation.

I Danmark er der totalt solgt 80.083 tons sukkerkvote, hvilket giver en betaling fra EU til dyrkerne på 152 mio. kr. Pengene fordeles ligeligt i forhold til kontraktmængden til dem, som var dyrkerne pr. 1. oktober 2007. Det svarer til ca. 4.000 kr pr. ha med sukkerroer.

Det er oprindeligt fastlagt, at beløbet skal komme til udbetaling af to omgange i juni 2009 og februar 2010, men EU har besluttet, at det er muligt at fremrykke udbetalingen, så hele beløbet kan udbetales her i 2009. Dette er ikke endeligt på plads endnu, men en del tyder på, at vi kan få alle pengene udbetalt på én gang her i juni/ juli 2009, hvilket vi naturligvis vil arbejde for også sker her i Danmark.

Ud over de 152 mio. kr er der udbetalt 3 mio. kr til maskinstationer, herunder også til dyrkere, som har sået roer og taget roer op for andre dyrkere.

EU's sukkerreform og omstrukturingsordningen har været hård ikke bare for os her i Danmark, men også for det øvrige EU. Ingen lande er gået ram forbi, og for Irland, Letland, Slovenien og Portugal har det ført til en total lukning af roedyrkingen og sukkerproduktionen, mens lande som Italien, Spanien, Grækenland, Ungarn og Slovakiet har halveret deres produktion eller mere til. Der er fra 2005 til 2008 lukket 81 sukkerfabrikker i EU, svarende til 43 % af alle fabrikker, hvoraf mange har været gode og velfungerende, som det f.eks. var tilfældet med vores egen fabrik i Assens.

For Danmarks vedkommende har netto effekten – når vi medregner vores køb af ekstra kvote i 2007 – været en reduktion på 11,5 %, beregnet i forhold til vores oprindelige sukkerkvote før reformen blev gennemført i 2006. Hermed er Danmark et af de lande, som har reduceret mindst. Herudover kommer naturligvis, at der er skåret kraftigt ned på produktionen, som ligger ud over kvoten. Her ligger vi nu på 5-10 % overskudssukker, hvor vi tidligere lå på 25-30 % produktion af C-sukker.

11. Foreningen

Som det fremgår lidt senere på dagsordenen under gennemgangen af budgettet, har vi i 2009 været nødsaget til at hæve kontingentet med 50 øre til 1,50 kr pr. ton roer.

Stigningen har ikke noget at gøre med vore udgifter i forbindelse med salget af Danisco Sugar, idet disse omkostninger er finansieret via de 84 mio. kr, som vi modtager fra Danisco A/S.

Når det har været nødvendigt at hæve kontingentet, skyldes det primært, at vi igennem de senere år har oplevet et konstant fald i mængden af sukkerroer, hvorved vores kontingentindtægt er faldet tilsvarende. Da roemængden var på sit højeste for 10 år siden, var vi oppe på 3,5 mio. tons, hvor vi nu ligger på ca. 2,3 mio. tons – det kan mærkes, når kontingentet opkræves pr. ton roer!

Hertil kommer, at vores udgift til møder er steget pga. et større aktivitetsniveau. Desuden har vi helt som planlagt overtaget nogle mødeudgifter fra lokalforeningerne efter omlægningen af foreningsstrukturen. Et større aktivitetsniveau giver bl.a. også en større udgift til mødepenge, hvor alle i bestyrelsen siden omlægningen nu får

mødepenge. Her har vi i mange år benyttet samme sats som i Dansk Landbrug, hvor beløbet nu er 1.400 kr for et dagsmøde. Vores udgift til honorar, herunder til formanden, er ligeledes øget, idet vi de seneste par år har gennemført en stigning, som afspejler de mange timer, der bruges på arbejdet. Hvis vi løbende skal tiltrække nye og unge kræfter til arbejdet i bestyrelsen, så er det i dag nødvendigt med en rimelig kompensation for de timer, man er væk fra sin bedrift.

Jeg kan tilføje, at budgettet, vi lagde for 2 år siden i forbindelse med ændringen af vores foreningsstruktur, fortsat holder. Vi budgetterede dengang med en stigning i udgiften for Danske Sukkerroedyrkere på 400.000 kr, mens der totalt set ville blive en nettobesparelse på 700.000 kr. De ekstra udgifter, vi har haft i forhold til det forventede, skyldes som nævnt det større aktivitetsniveau, hvilket også havde slået igennem, uanset om vi havde bevaret den gamle struktur.

Når stigningen kommer nu med 50 øre på én gang, så skyldes det bl.a. også, at vi de sidste par år har haft nogle ekstraordinære indtægter fra lokalforeningerne, hvilket har kompenseret for de manglende indtægter. Disse ekstraordinære indtægter har vi nu ikke mere, hvilket slår igennem i budgettet.

Det større aktivitetsniveau er som nævnt relateret til opgaver, som direkte har at gøre med sukkerroerne, som vi koncentrerer og prioriterer vores kræfter om. I det bredere politiske arbejde lader vi os normalt repræsentere via vores medlemskab af Landbrugsraadet. Jeg kan her f.eks. nævne de oplæg, der er kommet fra Europaparlamentet på begrænsninger på brugen af pesticider. Her har vi via NBR ydet et fagligt indspil på sukkerroerne, og dette input er så medtaget videre i det fælles arbejde, som udføres af Landbrugsraadet og Dansk Landbrug. Herudover har NBR også givet input til CIBE, vores europæiske roedyrkerorganisation, som også kører sagen i forhold til politikere og Kommissionen i Bruxelles.

Et andet eksempel er det nye tiltag på skattereformen og "grøn vækst", hvor vi naturligvis bakker op om det arbejde og den kritik, som er fremført af landbruget via Landbrugsraadet. Her kan vi forvente nye politiske indgreb med kvælstofafgifter og begrænsninger i pesticidforbruget, som på helt urimelig måde vil ramme landbruget og herunder også sukkerroedyrkingen. Det er kortsigtet og hovedrystende, hvis vi nu pålægges ekstra byrder i dansk landbrug, så vi svækkes i konkurrencen med udlandet. På sigt fører det blot til, at produktionen forsvinder her i landet, og vore egne produkter erstattes med importerede varer, som ikke er underlagt tilsvarende krav. Vi opnår således intet, udover at nedlægge produktion og arbejdspladser i Danmark samt forringe eksporten.

Til slut vil jeg her under omtalen af vores forening nævne, at vi har fået opfrisket vores hjemmeside, som fortsat kan findes under: www.danskesukkerroedyrkere.dk.

12. Nordic Beet Research - NBR

Siden januar 2008 er vores forsøgsarbejde med sukkerroer foregået i det fælles dansk-svenske Nordic Beet Research – NBR. Hovedkontoret er som bekendt i Holeby, men herudover udføres der forsøg, og der er medarbejdere ansat i både Danmark og Sverige.

Samarbejdet forløber rigtig godt, og der ydes et stor og flot arbejde, hvilket mange af jer var vidne til så sent som for små 3 uger siden, da mere end 300 var samlet her på stedet til et godt arrangement om roedyrkningen. Og selvom det kun er et år siden NBR løb af stablen, så arbejder man fortsat videre med mulige tiltag, som kan bidrage til at udvikle stedet og forsøgsarbejdet med sukkerroer.

Vi skal fortsætte den nuværende udvikling i sukkerroerne, og heri er det en vigtig brik, at vi i Danmark-Sverige har en forsøgsvirksomhed som NBR på et højt fagligt niveau. Resultaterne af arbejdet har vi alle netop fået ud i beretningen for 2008 sammen med Sukkerroe-Nyt, og udover det løbende forsøgsarbejde er det vigtigt altid at have et beredskab af folk med den fornødne faglige viden. Det kom f.eks. til udtryk for nylig i forbindelse med Europarlamentets oplæg på pesticider, som jeg netop har været inde på.

En stor tak for det flotte arbejde og den store indsats til såvel NBR's formand Vagn Juszczyk som forsøgscheferne Jens Nyholm Thomsen og Robert Olsson.

13. Sukkerroeafgiftsfonden

Vores bidrag fra roedyrkerne til NBR ydes gennem Sukkerroeafgiftsfonden. Fonden er en selvstændig enhed med en selvstændig bestyrelse, hvor vi fra Danske Sukkerroedyrkere har to ud af seks pladser.

Sukkerroeafgiftsfonden modtager årligt et tilskud fra Promilleafgiftsfonden, som uddeler tilbageførte pesticidafgifter, og i 2008 fik vi 700.000 kr i tilskud. Herudover opkræver fonden en produktionsafgift på 60 øre pr. ton roer. Tilskuddet fra Promilleafgiftsfonden samt produktionsafgiften finansierer roedyrkernes bidrag til NBR på 1,9 mio. kr.

Hidtil har opkrævningen af produktionsafgiften været bagudrettet, hvilket har betydet, at tilskuddet fra Sukkerroeafgiftsfonden er udbetalt meget sent. F.eks. blev tilskuddet i 2007 til NBR først overført til NBR i marts 2008, da afgiften først er opkrævet på roer i kampagnen 2007. Dette er ikke tilfredsstillende for NBR og eventuelle andre tilskudsmodtagere, som herved står med et stort likviditetsproblem.

Vi har derfor arbejdet på at få ændret opkrævningen, således at den i stedet er fremadrettet, og det er nu lykket. Det betyder f.eks., at produktionsafgiften vedr. 2009 nu opkræves på roer fra kampagnen 2008, således at vi får pengene et år tidligere. Herved kan vi også udbetale tilskuddet til NBR et år tidligere. Eneste ulempe er, at vi her i overgangsåret fra det gamle til det nye opkrævningssystem er nødt til at lave en dobbeltopkrævning. Når I får slutafregningen til november for 2008-kampagnen, vil I derfor se, at der både opkræves produktionsafgift for 2008 og 2009, det vil sige 2 gange 60 øre pr. ton roer.

Fonden er underlagt et stramt regelsæt fra det offentlige, og en af de seneste ændringer har bl.a. været, at der nu er krav om, at alle afgiftsfonde har en selvstændig hjemmeside. Den er nu etableret med navnet: www.sukkerroeafgiftsfonden.dk.

14. CIBE

På den europæiske front har CIBE, som er foreningen for alle roedyrkere i Europa, endnu engang udført et stort og flot stykke arbejde. Alle sukkerproducerende lande i EU er medlemmer sammen med Schweiz og Tyrkiet.

Der har også i det forløbne år været mange opgaver for CIBE, og omstrukturingsordningen har naturligvis også fyldt meget på CIBE's dagsorden.

På de indre linjer har CIBE også været gennem en omlægning. Kontoret flyttede hen over sommeren fra Paris til Bruxelles, hvor de nu har til huse i samme bygning som de belgiske roedyrkeres organisation. Samtidig er antallet af ansatte skåret ned til blot 4 personer, hvilket er en halvering i forhold til tidligere. Det har været muligt, idet man har besluttet at skære arbejdet med oversættelse af dokumenter væk, således at alle dokumenter nu kun foreligger på engelsk. På møderne er der dog fortsat mundtlig oversættelse til hovedsprogene.

CIBE fylder også lidt ekstra på vores egen dagsorden i denne tid, idet vi for nogle år siden sagde ja til at være vært for den næste CIBE-kongres, som finder sted i København fra den 16. til 19. juni 2009. Vi forventer lidt over 400 deltagere, så der er noget at se til, men det bliver også spændende. Vi har bl.a. en aftale med vores kommissær Mariann Fischer Boel, som deltager med et indlæg, hvor vi bl.a. håber, at hun vil komme ind på fremtiden for sukker i EU.

Vi har oprettet en kongreshjemmeside: www.cibe2009.com, hvor man er velkommen til at gå ind at se nærmere om programmet og arrangementet.

15. Verdensorganisationen af Roe- og Rørdyrkere

Verdensorganisationen af Roe- og Rørdyrkere er fortsat på banen og organisationen fungerer godt med en positiv økonomi og en medlemskreds bestående af ca. 30 lande fra hele verden.

Det er altid interessant at deltage, og en væsentlig del af udbyttet er naturligvis de mange kontakter og informationer, som man får med hjem i bagagen.

16. Afslutning

Jeg håber, beretningen har givet jer svar på nogle af de spørgsmål, der altid er efter et dyrkningsår, og at vi samtidig har fortalt om de tanker og idéer, der skal til for at forme fremtiden for roedyrkningen i Danmark.

Vi har i årets løb fået mange henvendelser med spørgsmål om konkrete emner, som vi efter bedste evne altid prøver at besvare så hurtigt som muligt. Jeg er tilhænger af den direkte dialog, så jeg håber, at alle, der har spørgsmål, ris eller ros til os, vil komme frem med det. Så er vi alle i bestyrelsen klar til lytte og agere derefter.

Jeg vil gerne takke alle medlemmer for jeres engagement i roedyrkningen, og når vi står sammen, kan vi også løse de udfordringer, vi står overfor.

Også en tak til alle i Danisco Sugar for samarbejdet i årets løb. I har været igennem en salgsproces, der ikke har været nem, men der har ikke manglet fokus fra jeres side vedr. vores samarbejde, tak til alle i Danisco. Vi må håbe at det tilbageværende Danisco kan klare sig uden sukkeret, men det må tiden vise.

Bestyrelsen skal også takkes for jeres indsats, altid parate og rede til at træffe beslutninger, så vi kan arbejde effektivt, tak for det.